

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες Ζ. Αδαμοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516472
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.: 272

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
Αθήνα

ΚΟΙΝ.: 1) Γραμματεία Υφυπουργού
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
(Τομέας Κοινωνικής Ασφάλισης)/Πολιτική
Γραμματεία
2) Πανελλήνια Ένωση Συνταξιούχων
Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου
E-mail: pesnat.pesnat@gmail.com

ΘΕΜΑ: Να δοθούν άμεσα λύσεις στα προβλήματα των συνταξιούχων NAT.

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ. 1371/12-3-2025 Αναφορά.

Σε απάντηση της παραπάνω Αναφοράς η οποία κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κ. κ. Γ. Μαρίνο, Ν. Αρπατιέλο, Ν. Έξαρχο, Χ. Κατσώτη, Δ. Μανωλάκου και Λ. Στολτίδη και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Α. Σχετικά με την τροποποίηση του τρόπου υπολογισμού της ανταποδοτικής σύνταξης των προ της 13.5.2016 συνταξιούχων του NAT:

1. Όσον αφορά τους παλαιούς (προ της 13.5.2016) συνταξιούχους του NAT, με τον ν. 4387/2016 (Α'85), με τον οποίο θεσπίστηκε νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων από 13.5.2016 και μετά, προβλέφθηκε η δυνατότητα του επανυπολογισμού των ήδη καταβαλλόμενων την 12.5.2016 συντάξεων τους, σύμφωνα με τους κανόνες του νόμου αυτού. Ειδικότερα, με τα άρθρα 14 και 33 του ν.4387/2016, όπως ισχύουν και τις κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων αυτών εκδοθείσες: α) απόφαση του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών με αριθ. οικ.26083/887/2016 (Β'1605) και β) απόφαση του Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με αριθ. Φ11321/οικ.10772/382/2021 (Β'1082), επανυπολογίσθηκαν από 1.1.2019 οι καταβαλλόμενες ή καταβλητέες κατά την 12.5.2016 κύριες συντάξεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν.4387/2016, προκειμένου να εφαρμοστούν οι ενιαίοι κανόνες του ε-ΕΦΚΑ (λήψη εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης) και να προστατευτούν οι συντάξεις, με την πρόβλεψη χορήγησης προσωπικής διαφοράς, στις περιπτώσεις που το καταβαλλόμενο ποσό συντάξεων είναι μεγαλύτερο από αυτό που θα προκύψει κατά το στάδιο της αναπροσαρμογής τους.

2. Ως προς τη διαδικασία της αναπροσαρμογής των μέχρι 12.5.2016 συντάξεων με βάση τις προβλέψεις του ν.4387/2016, στην παρ. 1β του άρθρου 14 του ν.4387/2016 ρητά ορίστηκε ότι, κατά τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους των καταβαλλόμενων έως την 12.5.2016 συντάξεων **για τον προσδιορισμό των συντάξιμων αποδοχών λαμβάνεται**

υπόψη ο συντάξιμος μισθός επί του οποίου υπολογίστηκε η ήδη χορηγηθείσα σύνταξη, ενώ το άρθρο 33 του ίδιου νόμου προβλέπει ότι οι συντάξεις του ιδιωτικού τομέα επανυπολογίζονται με αναλογική εφαρμογή του άρθρου 14. Επίσης, στις ανωτέρω αναφερόμενες Υ.Α., ρητά ορίζεται ότι, **για την αναπροσαρμογή λαμβάνονται υπόψη τα έτη ασφάλισης βάσει των οποίων υπολογίστηκε η αναπροσαρμοστέα σύνταξη**.

Ως εκ τούτου, κατά τη διαδικασία του επανυπολογισμού των ήδη καταβαλλόμενων την 12.5.2016 συντάξεων, **δεν είναι δυνατή η μεταβολή των συντάξιμων αποδοχών ή του χρόνου ασφάλισης που έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον αρχικό υπολογισμό της σύνταξης**.

Β. Όσον αφορά την πλήρη εγγύηση των καταβαλλόμενων συντάξεων, τη θέσπιση κατώτατης σύνταξης, την αύξηση του ποσού των καταβαλλόμενων συντάξεων καθώς και την εν γένει λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της ακρίβειας:

1. Με την ψήφιση του ν.4387/2016, από 13.5.2016 και εφεξής θεσπίστηκε νέος τρόπος υπολογισμού της κύριας σύνταξης που καταβάλλεται από τον e-ΕΦΚΑ, η οποία αποτελείται από το άθροισμα Εθνικής Σύνταξης και Ανταποδοτικής Σύνταξης.

Ειδικότερα, με το άρθρο 7 του ν. 4387/2016 θεσπίστηκε η εθνική σύνταξη, ώστε να εξασφαλισθεί επαρκής αναπλήρωση εισοδήματος για τους συνταξιούχους. Η εθνική σύνταξη δεν χρηματοδοτείται από ασφαλιστικές εισφορές, αλλά απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό και χορηγείται σε όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

Όσον αφορά την ανταποδοτική σύνταξη, σύμφωνα με το άρθρο 28 του ν. 4387/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 28 του ν. 4670/2020 (Α' 43), τούτη υπολογίζεται με βάση τις συντάξιμες αποδοχές του ασφαλισμένου, όπως ορίζονται στο άρθρο αυτό, τον χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 34 του ν. 4387/2016 όπως ισχύει και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης των πινάκων 1 και 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016 όπως ισχύει, υπολογιζόμενα επί των συντάξιμων αποδοχών.

Από τα προηγούμενα προκύπτει σαφώς ότι **η εθνική σύνταξη δεν αποτελεί κατώτατο όριο σύνταξης, καθώς συγκαταβάλλεται μαζί με την ανταποδοτική σύνταξη σε όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα και αποτελεί μέρος της συνολικά καταβαλλόμενης κύριας σύνταξης**.

Σημειώνεται πως κατώτατο όριο χορηγείται στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω θανάτου (περ. Β της παρ. 4 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει) ή θανάτου που οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, το οποίο αντιστοιχεί στο διπλάσιο του ποσού της εθνικής σύνταξης για 20 έτη ασφάλισης, δηλαδή 872,80 ευρώ για το έτος 2025, και αναπροσαρμόζεται βάσει της παρ. 4 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 33 του ν. 5006/2022 και ισχύει.

Επίσης, με την παρ.2 του άρθρου 31 του ν.4387/2016 όπως ισχύει, χορηγείται κατώτατο όριο σύνταξης στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας, αν η αναπηρία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή επαγγελματική ασθένεια, το ύψος του οποίου ανέρχεται στο διπλάσιο του ποσού της εθνικής σύνταξης για 20 έτη ασφάλισης, δηλαδή 872,80 ευρώ για το έτος 2025.

2. Αναφορικά με την αύξηση του ποσού των καταβαλλόμενων συντάξεων, ηπαρ. 4^α του άρθρου 14 του ν. 4387/2026 (όπως τροποποιήθηκε με την υποπαρ. α' της παρ. 4 του άρθρου 25 του ν. 4670/2020) προβλέπει ότι από την **1.1.2023**, το συνολικό ποσό της κύριας σύνταξης αυξάνεται, **κατ' έτος**, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, με βάση συντελεστή που προκύπτει από **το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ συν το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους διαιρούμενου διά του δύο (2)** και δεν υπερβαίνει το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή.

Κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω, εκδόθηκε η με αριθ. **126331/28.12.2022 απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Β' 6949)**, με την οποία καθορίστηκε από **01.01.2023** το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον **ε-Ε.Φ.Κ.Α.**, με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2022, το οποίο ανέρχεται σε επτά και εβδομήντα πέντε εκατοστά επί τοις εκατό (7,75%). Στη συνέχεια εκδόθηκε η με αριθ. **Φ. 11321/οικ.104985/4.12.2023 απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας (Β' 6856)**, με την οποία καθορίστηκε από **01.01.2024** το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον **ε-Ε.Φ.Κ.Α.**, με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2023, το οποίο ανέρχεται σε **τρία επί τοις εκατό (3%)**, ενώ με τη με αριθ. **53457/12.12.2024 απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας (Β' 6865)** καθορίστηκε από **1.1.2025 το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον ε-Ε.Φ.Κ.Α. με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2024 και το οποίο ανέρχεται σε 2,4%**. Βάσει των ανωτέρω, το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης από 1.1.2025 ανέρχεται σε 436,40 €.

Τέλος, σημειώνεται πως, προκειμένου για την οικονομική ενίσχυση των συνταξιούχων που διατηρούν προσωπική διαφορά, με το άρθρο 17 του ν. 5162/2024 (Α' 198) προβλέπεται η καταβολή εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης, κυμαινόμενης μεταξύ 100 και 200 ευρώ, για τους συνταξιούχους του **ε-Ε.Φ.Κ.Α.** στους οποίους καταβλήθηκε τον Νοέμβριο του 2024 κύρια σύνταξη γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου και οι οποίοι κατά τον μήνα αυτό είχαν ποσό προσωπικής διαφοράς συντάξεων, συμψηφιστέας με την ετήσια αναπροσαρμογή των συντάξεων, μεγαλύτερο των δέκα (10) ευρώ.

Αντίστοιχα, για την προστασία των συντάξεων από τον πληθωρισμό του έτους 2024, με το άρθρο 123 του ν. 5078/2023 (Α' 211) προβλέπεται η καταβολή εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης, κυμαινόμενης μεταξύ 100 και 200 ευρώ για τους συνταξιούχους του **ε-Ε.Φ.Κ.Α.** στους οποίους καταβλήθηκε τον Οκτώβριο του 2023 κύρια σύνταξη γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου και οι οποίοι κατά τον μήνα αυτό είχαν ποσό προσωπικής διαφοράς συντάξεων, συμψηφιστέας με την ετήσια αναπροσαρμογή των συντάξεων, μεγαλύτερο των δέκα (10) ευρώ, ενώ για τη στάθμιση του πληθωρισμού κατά το έτος 2022, με το άρθρο 80 του ν.5036/2023 (Α' 77), χορηγήθηκε εφάπαξ οικονομική ενίσχυση, κυμαινόμενη μεταξύ 200 και 300 ευρώ, στους συνταξιούχους του **ε-Ε.Φ.Κ.Α.** που διατηρούσαν προσωπική διαφορά και των οποίων οι συντάξεις, ως συνολικό ποσό, είτε δεν αυξήθηκαν καθόλου είτε αυξήθηκαν μερικώς.

Όσον αφορά στο αίτημα για αυξήσεις στις επικουρικές συντάξεις, η αναπροσαρμογή των επικουρικών συντάξεων διενεργείται σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016, όπως έχει αντικατασταθεί από το άρθρο 44 του ν. 4670/2020 και την προβλεπόμενη από την παρ. 4 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016, με αριθ. 17537/989/06.05.2020 απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Β' 1887) για τον καθορισμό των τεχνικών παραμέτρων σχετικά με τις παροχές του κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του **ε-Ε.Φ.Κ.Α.** Σύμφωνα με το άρθρο 6 της προμνημονευθείσας απόφασης, οι συντάξεις δεν αναπροσαρμόζονται στην περίπτωση που αν αφαιρεθούν τα έξοδα από τα έσοδα, το αποτέλεσμα θα προκύπτει αρνητικό, λαμβάνοντας υπόψη τα απολογιστικά στοιχεία της προηγούμενης χρήσης.

Γ. Όσον αφορά το αίτημα περί επαναχορήγησης της 13^{ης} και 14^{ης} σύνταξης:

Στο πλαίσιο των δημοσιονομικών ορίων και δεσμεύσεων που ανελήφθησαν βάσει του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016, με την υποπαρ. 4 της παρ. Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) καταργήθηκαν, από 1.1.2013, τα επιδόματα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και το επίδομα αδείας του άρθρου 5 του ν. 2592/1998 (Α' 57) και του άρθρου Μόνου του ν. 3847/2010 (Α' 67) για τους

συνταξιούχους του Δημοσίου. Ομοίως, με την παρ.3 της υποπαρ.6 της παρ. ΙΑ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) , καταργήθηκαν από την ίδια ημερομηνία, ήτοι από 1.1.2013, τα επιδόματα και δώρα εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και το επίδομα αδειας, που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη νόμου ή κανονιστική πράξη ή καταστατική διάταξη για τους συνταξιούχους και βοηθηματούχους όλων των φορέων και τομέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, καθώς και του ΟΓΑ, του ΝΑΤ και της Τράπεζας της Ελλάδος.

Ακολουθώντας, με τις διατάξεις του άρθρου 120 του ν. 4611/2019 (Α' 73), προβλέφθηκε - για το έτος 2019 και για κάθε επόμενο έτος, η χορήγηση 13ης σύνταξης στους δικαιούχους κύριας σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, στους δικαιούχους προσυνταξιοδοτικής παροχής και στους δικαιούχους επιδομάτων σύνταξης με αιτία την αναπηρία, το ύψος της οποίας καθοριζόταν με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Ωστόσο, το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 47 του ν. 4670/2020 (Α' 43) και εκ νέου τροποποιήθηκε με το άρθρο 74 του ν. 4837/2021 (Α' 178). Η νέα ρύθμιση ουσιαστικά κατήργησε την 13η σύνταξη. Συγκεκριμένα, το άρθρο 120 του ν. 4611/2019 (Α' 73), όπως ισχύει μετά τις ως άνω νομοθετικές μεταβολές, προβλέπει ότι: «1. Από την 1.1.2020 στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό εγγράφεται δαπάνη ύψους 0,5% του ΑΕΠ, από την οποία καλύπτεται η δαπάνη που δημιουργείται ετησίως σε εφαρμογή των υπ' αριθμ. 1890/2019 και 1891/2019 αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και τυχόν πλεόνασμα μεταφέρεται στον ε-ΕΦΚΑ, προκειμένου να καλυφθούν παροχές πρόνοιας και υγείας και δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης. Οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υγείας και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται πριν από την κατάθεση στη Βουλή του προσχεδίου του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις αναλογιστικές προβολές, τα στοιχεία εκτέλεσης του κοινωνικού προϋπολογισμού και τους ετήσιους δημοσιονομικούς στόχους, καθορίζεται ετησίως το ποσό που διατίθεται για τη χρηματοδότηση της δαπάνης από την εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων της παρ. 1.».

Σύμφωνα, εξάλλου, με την αιτιολογική έκθεση του νόμου (επί του άρθρου 47 του ν. 4670/2020 που αντικατέστησε το άρθρο 120 του ν. 4611/2019 και κατήργησε την 13^η σύνταξη): «...Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος, αλλά και ο ανταποδοτικός και αναδιανεμητικός του χαρακτήρας ... Ειδικότερα από την ανωτέρω ετήσια δαπάνη που έχει ήδη συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό του 2020, ένα μέρος της θα καλύπτει τις νέες πολιτικές που προτείνονται, όπως την άρση των περικοπών στις επικουρικές συντάξεις και την αυξημένη δαπάνη κύριων συντάξεων λόγω των αυξημένων νέων ποσοστών αναπλήρωσης ενώ μέρος της δαπάνης θα καλύψει πολιτικές κοινωνικού κράτους (πρόνοιας και κοινωνικής αλληλεγγύης, υγείας) ...».

Σημειώνεται, περαιτέρω, ότι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης έχει λάβει σειρά στοχευμένων μέτρων για τη στήριξη των συνταξιούχων, ιδίως των χαμηλοσυνταξιούχων, παραμένοντας συνεπές προς τη δέσμευση της Κυβέρνησης ότι τα θετικά δημοσιονομικά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται καθ' υπέρβαση των στόχων θα επιστρέφουν ως όφελος στην κοινωνία. Συγκεκριμένα, τα προηγούμενα χρόνια έχουν γίνει οι κάτωθι ενέργειες:

- Με τα άρθρα 25 και 26 του ν. 4865/2021 (Α' 238) χορηγήθηκε έκτακτη οικονομική ενίσχυση σε ευάλωτους συνταξιούχους τα Χριστούγεννα του 2021 καθώς και προσαύξηση των προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία και σε ανασφάλιστους υπερήλικες.
- Με τα άρθρα πεντηκοστό τρίτο και πεντηκοστό τέταρτο του ν. 4917/2022 (Α' 67) χορηγήθηκε έκτακτη οικονομική ενίσχυση σε ευάλωτους συνταξιούχους το Πάσχα του 2022, και έκτακτη προσαύξηση προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, σε ανασφάλιστους υπερήλικες και σε δικαιούχους του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και του επιδόματος παιδιού.

- Με τα άρθρα 3 και 4 του ν. 4997/2022 (Α' 219) χορηγήθηκε έκτακτη οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους τα Χριστούγεννα του 2022 και έκτακτη προσαύξηση προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, σε ανασφάλιστους υπερήλικες και σε δικαιούχους του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και του επιδόματος παιδιού.
- Με το άρθρο 80 του ν. 5036/2023 (Α' 77) χορηγήθηκε έκτακτη οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους το Πάσχα 2023.
- Με το άρθρο 118 του ν. 5072/2023 (Α' 198) χορηγήθηκε επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης σε ευάλωτα νοικοκυριά συνταξιούχων και δικαιούχων προνοιακών επιδομάτων, καθώς και σε άτομα με αναπηρία τα Χριστούγεννα του 2023.
- Με τα άρθρα 123 ν. 5078/2023 (Α' 211) χορηγήθηκε έκτακτη εφάπαξ οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ για τα Χριστούγεννα 2023, για τους οποίους δεν χορηγήθηκε αύξηση της σύνταξης λόγω προσωπικής διαφοράς.
- Με τα άρθρα 17 και 18 του ν. 5162/2024 (Α' 198) χορηγήθηκε έκτακτη εφάπαξ οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ για τα Χριστούγεννα 2024, για τους οποίους δεν χορηγήθηκε αύξηση της σύνταξης λόγω προσωπικής διαφοράς, καθώς και επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης σε ευάλωτα νοικοκυριά και άτομα με αναπηρία.

Επίσης, μετά από 12 χρόνια, έχουν δοθεί, όπως προαναφέρθηκε και ανωτέρω, υπό Β, τρεις μόνιμες αυξήσεις στις συντάξεις, κατά 7,75% το 2023, κατά 3% το 2024 και κατά 2,4% από 01.01.2025, με εφαρμογή του μηχανισμού που συνδέει την αύξηση των συντάξεων με την αύξηση του Α.Ε.Π. και την εξέλιξη του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Αυτό σημαίνει ότι με την τελευταία αύξηση το σωρευτικό ποσοστό αύξησης των συντάξεων υπερβαίνει το 13% εντός της τελευταίας τριετίας.

Τέλος, με το άρθρο 52 του ν. 5167/2024 (Α' 207), το μέτρο της πλήρους απαλλαγής από τη συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη επεκτείνεται από 01.03.2025 και στους ήδη και εφεξής συνταξιούχους που θα δικαιούνταν την παροχή του Ε.Κ.Α.Σ. εάν είχαν καταστεί συνταξιούχοι κατά το τελευταίο έτος καταβολής του.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, αποδεικνύουμε έμπρακτα τη δέσμευσή μας να στηρίξουμε τους χαμηλοσυνταξιούχους και να προωθήσουμε την κοινωνική συνοχή με υπευθυνότητα και σεβασμό στη δημοσιονομική σταθερότητα.

Δ. Όσον αφορά την κατάργηση της προσωπικής διαφοράς:

1. Μετά τη θέσπιση με το ν.4387/2016 νέου τρόπου υπολογισμού των συντάξεων που καταβάλλονται από τον e-ΕΦΚΑ από 13.5.2026 και μετά, προβλέφθηκε με τα άρθρα 14 και 33 του ίδιου νόμου και τις, κατ' εξουσιοδότηση αυτών, εκδοθείσες: α) απόφαση του Υφυπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών με αριθ. οικ.26083/887/2016 (Β' 1605) και β) απόφαση του Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με αριθ. Φ11321/οικ.10772/382 /2021 (Β' 1082), ο επανυπολογισμός από 1.1.2019 των καταβαλλόμενων ή καταβλητέων κατά την 12.5.2016 κύριων συντάξεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν.4387/2016, προκειμένου να εφαρμοστούν οι ενιαίοι κανόνες του e-ΕΦΚΑ (λήψη εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης) και να προστατευτούν οι συντάξεις με την πρόβλεψη χορήγησης προσωπικής διαφοράς, στις περιπτώσεις που το καταβαλλόμενο ποσό συντάξεων είναι μεγαλύτερο από αυτό που θα προκύψει κατά το στάδιο της αναπροσαρμογής τους.

2. Σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, όπως τροποποιήθηκε με τον ν.4670/2020 και ισχύει, από την 1.1.2019, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου 14, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε

αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου.

Επιπλέον, σύμφωνα με τις παρ. 3.β.α και 3.β.β του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, όπως τροποποιήθηκε με τις παρ. 3.β.α και 3.β.β. του άρθρου 25 του ν. 4670/2020 και ισχύει, οι κύριες συντάξεις που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 και έχουν επανυπολογισθεί, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του ίδιου άρθρου, υπολογίζονται εκ νέου από 1.10.2019 σύμφωνα με τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παρ. 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016. Εάν από την ίδια ημερομηνία, ήτοι από 1.10.2019, το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα 2 της παρ. 5 του άρθρου 8 του ν. 4387/2016, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. παρ. 4^α του άρθρου 14 του ν. 4387/2026 (όπως τροποποιήθηκε με την υποπαρ. α' της παρ. 4 του άρθρου 25 του ν. 4670/2020) 3. Σημειώνεται ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν αποκλείει τη θετική αναπροσαρμογή (αύξηση) των συντάξεων όσων συνταξιούχων διατηρούν θετική προσωπική διαφορά μελλοντικά, θέτει όμως ως προϋπόθεση η προσωπική αυτή διαφορά να έχει προηγουμένως μηδενιστεί μέσω του συμψηφισμού της με τις προβλεπόμενες στην παρ. 4^α του άρθρου 14 του ν. 4387/2026 (όπως τροποποιήθηκε με την υποπαρ. α' της παρ. 4 του άρθρου 25 του ν. 4670/2020) και τούτο διότι:

i. αφενός με τον ν.4387/2016 θεσπίστηκε ένας νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων που οδηγεί σε μείωση των εφεξής καταβαλλομένων συντάξεων σε σχέση με το προϊσχύον σύστημα, με σκοπό τη συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και την ενίσχυση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος. Συνεπώς, όσοι καθίστανται συνταξιούχοι από τις 13.5.2016 και μετά βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τους ήδη συνταξιούχους την ημερομηνία αυτή, των οποίων οι συντάξεις υπολογίστηκαν με διατάξεις προγενέστερες του ν.4387/2016, και

ii. αφετέρου, η θετική προσωπική διαφορά διατηρήθηκε και συνέχισε να καταβάλλεται και μετά την 1.1.2019, με αποτέλεσμα οι διατηρούντες θετική προσωπική διαφορά παλαιοί συνταξιούχοι να βρίσκονται σε ευμενέστερη θέση σε σχέση με τους μετά τον ν.4387/2016 συνταξιούχους, ακόμη και στις περιπτώσεις που έχουν τα ίδια ασφαλιστικά δεδομένα (έτη ασφάλισης και συντάξιμες αποδοχές).

Ε. Όσον αφορά το αίτημα περί καταβολής αναδρομικών ποσών από περικοπές των συντάξεων βάσει των ν. 4051/2012 (Α' 40) και ν. 4093/2012 (Α' 222) για το 11μηνο 6/2015-5/2016:

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 114 του ν.4714/2020 (Α' 148), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020 (Α' 196), σε συμμόρφωση με τις αριθμ. 1439-1443/2020 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ) προβλέφθηκε **για τους συνταξιούχους του ιδιωτικού τομέα η επιστροφή των ποσών μειώσεων των κύριων συντάξεων**, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4051/2012 και του άρθρου πρώτου παρ. ΙΑ υποπαρ. ΙΑ.5 περ. 1 του ν. 4093/2012 κατά το χρονικό διάστημα 6/2015-5/2016. Ειδικά για τους συνταξιούχους του πρώην Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), τα προς επιστροφή ποσά υπολογίζονται με βάση τις μειώσεις που επιβλήθηκαν στις κύριες συντάξεις τους κατ' εφαρμογή της αριθμ. 476/28.02.2012 (Β' 499) απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.

Ομοίως, με τις διατάξεις του άρθρου 33 του ν.4734/2020 (Α' 196), προκειμένου για τη συμμόρφωση της Διοίκησης με τις ανωτέρω αποφάσεις του ΣΤΕ, προβλέφθηκε **για τους συνταξιούχους του δημόσιου τομέα**, τους συνταξιούχους υπαλλήλους των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς και τους συνταξιούχους υπαλλήλους του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το

καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276), η επιστροφή αναδρομικά ποσών μειώσεων των κύριων συντάξεων τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων των ανωτέρω κατηγοριών συνταξιούχων, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της υποπαρ. Β3 της παρ. Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 κατά το χρονικό διάστημα 6/2015 έως 5/2016.

Για την υλοποίηση των ανωτέρω, εκδόθηκε η με αριθ. Φ.11321/35005/1528/13.10.2020 (Β' 4536) (ΑΔΑ: ΨΜΣΣ46ΜΤΛΚ-Ε5Λ) απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και η με αριθ. Φ.11321/37311/1610/13.10.2020 (Β' 4536) (ΑΔΑ: 9Η4246ΜΤΛΚ-ΦΔΨ) απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Με τις Κοινές αυτές Υπουργικές Αποφάσεις εξειδικεύτηκε ο τρόπος επιστροφής των ποσών μειώσεων συντάξεων του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, αντίστοιχα.

Με την παρ. 4 του άρθρου 114 του ν.4714/2020, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 34 του ν. 4734/2020 και την παρ. 4 του άρθρου 33 του ν. 4734/2020 προβλέπεται ότι, με την καταβολή των ποσών της παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 4734/2020 όπως και της παρ. 1 του άρθρου 33 του ν. 4734/2020, οι αξιώσεις των συνταξιούχων του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα αντίστοιχα για ποσά που αντιστοιχούν σε περικοπές, μειώσεις και καταργήσεις κύριων, επικουρικών συντάξεων, επιδομάτων αδείας και εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, κατά το χρονικό διάστημα από τις 11.6.2015 έως τη δημοσίευση του ν.4387/2016, δυνάμει του ν.4051/2012 και του ν. 4093/2012, αποσβένονται, ενώ η προβλεπόμενη απόσβεση δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς ενώπιον των δικαστηρίων δίκες κατά τον χρόνο της δημοσίευσης του νόμου.

Σημειώνεται ότι αναφορικά με τα παραπάνω έχουν εκδοθεί οι 1403-1407/2022 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας με τις οποίες κρίθηκε ότι οι διατάξεις του άρθρου 114 του ν.4714/2020 δεν αντίκεινται στα άρθρα 4 παρ. 1, 20 παρ. 1, 17 και 26 του Συντάγματος, στο άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ και στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, καθώς και στις αρχές της αναλογικότητας και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου.

ΣΤ. Σχετικά με την καταβολή της σύνταξης χρείας στο 70% αυτής του θανόντος:

Για τους συνταξιούχους κύριας σύνταξης λόγω θανάτου και προκειμένου περί θανάτου που έχει επισυμβεί από 13.05.2016 και εφεξής, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν.4387/2016.

Πιο συγκεκριμένα, ο επιζών δικαιούχος σύζυγος της σύνταξης λόγω θανάτου όλων των ενταχθέντων στον e-Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, συμπεριλαμβανομένου και του Δημοσίου δικαιούται το 70% της σύνταξης λόγω θανάτου για μία τριετία. Μετά την παρέλευση αυτού του χρονικού διαστήματος, το ως άνω ποσοστό μειώνεται στο 50%, εφόσον ο δικαιούχος εργάζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος. Τα ανωτέρω δεν ισχύουν στην περίπτωση που ο επιζών σύζυγος, κατά τον χρόνο θανάτου είναι ανάπηρος σωματικά ή πνευματικά με ποσοστό αναπηρίας άνω του 67%. Στην περίπτωση αυτή εξακολουθεί να λαμβάνει το 70% της σύνταξης ανεξαρτήτως άλλων προϋποθέσεων.

Περαιτέρω, επισημαίνεται η προστασία των κατωτάτων ορίων που υφίσταται για τους συνταξιούχους θανάτου όπου η σύνταξη θανάτου μετά την τριετία ακόμα και στην περίπτωση που ο επιζών απασχολείται ή λαμβάνει και σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος δεν μπορεί να υπολείπεται του ποσού της πλήρους εθνικής σύνταξης - 436,40 ευρώ - εφόσον ο θανών είχε 20 χρόνια και άνω ασφάλισης και δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 409,13 ευρώ για χρόνο ασφάλισης του θανόντα έως και 15 έτη.

Τέλος, τα θέματα που άπτονται της εφαρμογής και του τρόπου υλοποίησης των διατάξεων του άρθρου 12 του ν.4387/2016 για τη σύνταξη λόγω θανάτου, καθώς και τυχόν δυνατότητα βελτιωτικής μεταβολής των σχετικών διατάξεων, αποτελούν ζητήματα η ρύθμιση των οποίων απαιτεί ρητή διάταξη νόμου.

Όσον αφορά στις επικουρικές συντάξεις λόγω θανάτου, έως την έκδοση του ενιαίου κανονισμού παροχών του Κλάδου Επικουρικής Ασφάλισης του e-Ε.Φ.Κ.Α. συνεχίζουν να

ισχύουν οι καταστατικές διατάξεις των ενταχθέντων πρώην ταμείων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ANNA ΕΥΘΥΜΙΟΥ